

НЕОБХОДИМИ СА БЪРЗИ ПРОМЕНИ В ЗАКОНА ЗА ТЪРГОВСКИЯ РЕГИСТЪР

Създаването на нормативната уредба относно електронния единен търговски регистър продължи дълго, влизането ѝ в сила беше отлагано неколкостранно; независимо от това обаче създадените механизми в голямата си част представляват неуместни законодателни решения или такива, които не могат да постигнат целения с тях ефект. В контекста на предстоящите изменения и допълнения в Закона за търговския регистър бихме искали да насочим общественото внимание към следните проблеми, които трябва да намерят своето решение във възможно най-кратки срокове.

Неудачната концепция на законодателя за тъй наречения „свободен достъп“

Прокламираният свободен достъп до регистъра не би следвало да означава свободен достъп до всички документи, тъй като много от тях съдържат лични данни или търговска тайна. За пример би могла да се посочи уредбата на търговските регистри на Федерална република Германия, Република Австрия и други европейски държави. За широкия кръг потребители е видна единствено общата регистърна информация, свързана с наименованието, седалището и адреса на управлене, капитала и представителството на даден търговец. Всеки, който желае да получи допълнителна информация, различна от общодостъпната, попълва нарочен формуляр, който се изпраща на адреса на органа, извършващ необходимата оторизация. В този формуляр изрично се посочват данните на

молителя и видът на информацията, която се иска, тъй като тя е определяща за размера на дължимата такса. Ако лицето бъде одобрено, получава потребителско име и парола за достъп.

Отделно от това свободният достъп до всички документи обезсмисля предвиденото в Търговския закон и възпроизведено в Закона за търговския регистър задължение за обявяване на обстоятелства. Тъкмо зад понятието „обявяване“ се крие задължението за предоставяне на информация на трети лица относно изчерпателно посочени в Търговския закон обстоятелства. На практика обаче всички обстоятелства са видни за трети лица посредством свободния достъп до представените в регистъра документи, следователно от тяхното обявяване (а още повече - от заплащането на държавна такса, и то не малка, за обявяването им) няма никакъв смисъл.

Следва да бъде ограничен и достъпът до електронния образ на заявленията, тъй като същите съдържат лични данни - ЕГН, постоянни адреси, а със създалата се вече порочна практика дори дата и място на раждане на заявителите, макар същите да не са изискуеми съгласно на-

редбата по чл.31 от закона. От своя страна попълването на личните данни в заявленията е неизбежно, тъй като е абсолютно изискване на нотариуса, за да удостовери подписа на заявителя върху него.

Неуместната концепция на законодателя относно „заявителя“

Законодателят предложи една изключително тясна дефиниция на понятието „заявител“. При сега действащата уредба заявителите могат да бъдат управителите и изпълнителните директори. И тъй като е малко вероятно бизнесмен да загуби цял ден в чакане на опашка пред агенцията, за да положи лично подписа си върху заявлението пред длъжностното лице, е ясно, че съществуващият в момента текст, макар и изключително благоприятен за нотариусите предвид събираните нотариални такси за удостоверяване подписите на заявителите, е крайно неуместен за бизнеса по две причини: първата е свързана с мярката време, тъй като е необходимо да се обезпечи явяване пред нотариуса; втората е финансова и се свързва с обстоятелството, че не са редки случаите, в които нотариусът не просто удостоверява подписа на заявителя, а калкулира за услугата материален интерес въз основа на посочения в заявлението капитал на дружеството. Но дори и без тези порочни практики самият факт, че във връзка и по повод заявленията до регистъра се заплащат допълнителни нотариални такси, е показателен колко поскъпа всъщност се оказва електронната единна регистърна система.

На практика чрез стандартизираните образци на заявленията и стесняването на понятието „заявител“ беше направен опит адвокатите да бъдат „отстранени“ от процедурата. Този опит безспорно е неудачен, ето защо би следвало да се допусне възможност обстоятелствата пред агенцията да се заявяват от адвокат с изрично пълномощно, съставено по реда на Закона за адвокатурата. При наличието на такава пълномощна заявленията, ведно с приложените към тях документи, ще могат да се подават по електронен път с електронния подпис на упълномощения адвокат, което ще облекчи процедурата пред

гшетата, ще спести времето на бизнес средите и ще намали разходите за нотариални заверки.

Запазване на наименованието на фирма

Настоящата уредба изисква съвпадане на заявител и заинтересовано лице в заявлението за запазване на име, независимо че законодателят е предвидил и двете фигури. С уеднаквяването на двете понятия на практика нередко сме изправени пред следната ситуация: приносителят на заявлението с нотариално заверен подпис на заявителя - заинтересовано лице, установява, че името, което иска да запази, всъщност е заето и единственото, което може да направи, е да се върне на следващия ден с друго заявление с поредната нотариална заверка на подписа. Предоставянето на възможност приносителят да бъде заявител за сметка на заинтересованото лице е целесъобразно и практически оправдано с оглед оперативност в ситуация, в която желаното име е вече заето. В този смисъл беше и дългогодишната практика на Информационно обслужване, което до влизане в сила на закона удостоверяваше проверката за уникалност на наименованието.

Във връзка с процедурата по запазването на име е необходимо да бъде отбелязано също така, че предвиденият двумесечен срок на действие на запазването е изключително недостатъчен предвид обстоятелството, че процедурата по обработка на заявленията в момента трае над 45 дни.

Невъзможност за комуникация между потребителя заявител и агенцията

Практиката безспорно доказва необходимостта от някаква форма на комуникация между агенцията и потребителите. Към настоящия момент стандартизираните образци на заявленията не допускат никаква възможност за пояснения от страна на заявителя, в резултат на което се стига до съдебни производствата по повод обжалването на откази и неоправдана загуба на ценно време. Така например не са редки случаите на срив в електронната система на регистъра, които водят след себе си проблеми от технически характер - несканирани страници от заявленията, несъхранени в електронен вид приложени документи. Предвид факта, че документите на хартиен носител са подадени в един град, а електронният им образ се обработва от длъжностно лице от друг град, последното няма как да знае за наличието на технически проблем, в резултат на което се стига до откази поради недостатъци на заявленията от формална страна. Възниква въпросът доколко социално оправдано е за грешки с подобен произход да отговаря заявителят, като заплаща допълнителни такси и изчаква нов срок до евентуалното приключване на процедурата?

Липсата на нормативна уредба относно процедурата по оценка и извършване на апортни вноски

В Закона за търговския регистър липсва каквато и да е нормативна уредба във връзка с извършването на апортните вноски. Така на практика от 1 януари 2008 г. до момента предоставената от Търговския закон възможност за внасяне на непарични вноски не може да бъде упражнявана. Тъй като настоящите промени в закона следва да бъдат приети изключително бързо и липсва време процедурата да бъде подробно разписана, може да се делегира изготвянето на наредба в този смисъл. Естествено, възможен е и втори вариант за попълване на законодателния пропуск, а именно като се измени и допълни чл.72, ал.2 от Търговския закон в следния смисъл - съдът да назначава вещите лица, които да извършват оценката на непаричната вноска, заключението им да се приема от съда и молителя в съдебно заседание и едва след това да се представя в регистъра като приложение към заявлението за вписване на съответното обстоятелство.

Пропуск относно фондовете за допълнително социално осигуряване

В обхвата на единния търговски регистър следва да бъдат включени фондовете за допълнителното социално осигуряване (универсалните и професионалните пенсионни фондове и тези за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми). Тези фондове са самостоятелни юридически лица, които обаче се учредяват, управляват и представляват от пенсионноосигурителни дружества (последните са акционерни дружества и търговци по смисъла на Търговския закон), и в този смисъл нямат самостоятелни органи на управление, нямат самостоятелен устав, а се представляват и управляват от органите на съответното пенсионноосигурително дружество. В качеството им на самостоятелни юридически лица фондовете обаче изготвят доклади и финансови отчети, които се одобряват от Общото събрание на акционерите на съответното пенсионноосигурително дружество. На практика сега няма процедура, по която тези отчети и доклади да бъдат обявени в регистъра на съответните окръжни съдилища, няма и действаща тарифа, която да указва дължимата за целта такса.

От всичко казано дотук се налага изводът за необходимост от широка обществена дискусия във връзка с измененията и допълненията в действащото законодателство, в която да участват представители на бизнеса в качеството им на потребители и прилагачи съответните закони и при която да бъде отчетена и трайната практика на чуждите страни.

КАТЯ СПАСОВА, адвокат

Адвокатско дружество „Антоанета Димогарова,
Розалина Градинарова и съдружници“,
тел./факс: 980 20 26; 981 91 78;
e-mail: diacon@techno-link.com; www.diaconsult.bg

софсправка®
национална информационна система

0 900 12 900

За абонати на БТК - (0.96лв/мин.)

12 900

(0.96лв/мин.)

www.sofspravka.com

Санди - недвижими имоти предлага

- покупка, продажба, отдаване и наемане под наем
- отпускане на ипотечни кредити
- управление на недвижим имот
- пренасяне на дома и офиса, почистване

1202 гр. София, ул. „Белоградчик“ №1
(непосредствено до Централна автогара), ет. 2, офис 3,
тел: 931 39 66, тел/факс: 931 39 77, 0897/ 87 37 37,
sandy_ni@abv.bg, www.sandi.imot.bg